

Kaczanowska, Wanda

Inkunabuły w Bibliotece im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego : (stan w dniu 31 grudnia 1998 r.)

Notatki Płockie 43/4-177, 27-28

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

INKUNABUŁY W BIBLIOTECE IM. ZIELIŃSKICH TOWARZYSTWA NAUKOWEGO PŁOCKIEGO (stan w dniu 31 grudnia 1998 r.)

Biblioteka im. Zielińskich TNP posiada w swoich zbiorach 91 XV-wiecznych inkunabułów.

50 pozycji rejestruje katalog opracowany w 1985 r. przez Halinę Kostanecką, członka Towarzystwa od 1945 r. Następne zaś inkunabuły (zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami) prezentowane są sukcesywnie w kolejnych numerach "Notatek Płockich".

Celem tego komunikatu jest podanie informacji o kolejnych 8 inkunabułach, oznaczonych numerami 91-98, zakupionych w 1997 r. (jeden inkunabuł) i 1998 r. (siedem inkunabułów).

1. Baptista de Salis

Summa casuum conscientiae...

Spira, Piotr Drach, post 14.IV.1488 2² mała k. 323
I.P. 783, H. 8012

Opr. skóra brązowa z XVII w.

Sygn. XV, 91

Piękny dwuszpaltowy druk z ozdobnie kolorowanymi dwoma kolorami (niebieski i czerwony) inicjałami ale i też wieloma literami w tekście. Jedyne ostatnia karta ma oderwany narożnik ze szkodą dla tekstu. Zwraca uwagę idealny stan zachowania bloku książki. Stan zachowania oprawy również bardzo dobry. Słowem piękna książka w doskonałym stanie zachowania mogąca być ozdobą każdej kolekcji.

2. Nicolaus de Blonie

De sacramentis

Strassburg /Mart. Flach/, 1.X.1488 4⁰ k. nlb. 118
I.P. 3927

Opr. współczesna tekturowa

Def.: brak pierwszych 8 kart, niewielkie zażółcenia
Sygn. XV, 92

Autor, Mikołaj z Blonia (Nicolaus de Blonie) rodem z Mazowsza, kapłan diecezji płockiej, kanonik warszawski, kapelan biskupa Stanisława Ciołka, wielki erudynt, był jedną z wybitniejszych postaci swej epoki.

W książce ciekawostką jest fakt nie namalowania przez rubrykatora ozdobnych liter początkowych rozdziałów, są tylko puste kwadraty - dzięki temu można zobaczyć jak wyglądała książka jeszcze przed jej wykończeniem. Egzemplarz posiada oprawę wykonaną bardzo fachowo współcześnie w formie miękkiej tekturki marmurkowej.

3. Ioannes Contractus

Sermones de tempore

Koln, Io Koelhoff, /non post 1478/ 2⁰ k. 357
I.P. 3109

Opr. deska - skóra biała z XVI wieku

Sygn. XV, 93

Inkunabuł kompletny, bardzo dobrze zachowany. Druk podkolorowany (inicjały ręcznie kolorowne).

Jako jedyny z prezentowanych w tym komunikacie, został zakupiony w Antykwaracie Naukowym w Krakowie na ul. Floriańskiej.

4. Gritsch Johannes /Conrad/

Quadragesimale

Norymberga, A. Koberger, 7.III.1483 2⁰ k. nlb. 220
I.P. 2553, H. 8069

Opr. półskórek z XX w.

Sygn. XV, 94

Egzemplarz czysty, wiele kolorowych inicjałów, czcionka gotycka, druk dwuszpaltowy, 54-wierszowy.

5. Alphansus de Spina

Fortalitium fidei

Norymberga, A. Koberger, 1494 4⁰ k. 289, 10nlb.
I.P. 259

Opr. skóra brązowa, deska

Sygn. XV, 95

Książka drukowana u jednego ze słynniejszych wydawców doby średniowiecza, Antoniego Kobergera. Na uwagę zasługuje oryginalna gotycka oprawa - skóra na desce oraz dobry stan zachowania.

6. (Baptista de Salis)

(Summa casuum conscientie)

Norymberga, A. Koberger, 14 kwietnia 1488 2⁰ k.
nlb. 8, k. CCLXVII

I.P. 782, H. 14177

Opr. pergaminowa z pocz. XVIII w.

Def. brak karty tytułowej, zadrukowanej tylko z jednej strony.

Pierwsze 25 kart z górnymi narożnikami (wewnętrznymi) po konserwacji.

Sygn. XV, 96

Inkunabuł jest pierwszym drukowanym w Niemczech. Dzieło stanowi swego rodzaju dykcjonarz, kompendium wiedzy i zawiera wiele bardzo ciekawych haseł z zakresu medycyny, prawa i teologii. Jest to jedna z ważniejszych encyklopedii doby średniowiecza. Druk dwuszpaltowy, 61-wierszowy.

7. Hugo de Sancto Charo

Postilla super psalterium

Norymberga, A. Koberger, 21 stycznia 1498 2⁰ k.

nlb. 16, k. CCCXXXVII

I.P. 2894, H. 8973

Opr. półskórek z XIX w.

Sygn. XV, 97

Posiadamy w zbiorach dwie części Postilli tego autora. Ten inkunabuł jest częścią III uzupełnia całość. Gotycki układ typograficzny, 72-wierszowy. Książka w bardzo dobrym stanie zachowania.

8. Jan Gerson

Opera cz. II

Strassburg, Marcin Flach, 13.12.1494 2° k. nlb. 257

I.P. 2353, H. 7625

Opr. deska, skóra jasna

Sygn. XV, 98

Egz. po konserwacji

W zbiorach polskich są notowane 4 części tego tytułu. W naszej Bibliotece posiadamy już księgę 1 i 3. Ta, zakupiona doskonale uzupełnia zbiory. Układ typograficzny dwuszpaltowy 52 wierszowy, gotyckie litery. Stan zachowania dobry. Dzieło francuskiego teologa i prawnika, prokuratora przy uniwersytecie sorbońskim. Porusza zagadnienia etyki i filozofii.

Wszystkie inkunabuły oprócz jednego, oznaczonego poz. nr 3, zakupiono w Antykwariacie "Omega" w Poznaniu. W sposób znaczący wzbogacają one nasz bezcenny XV-wieczny księgozbiór.

Literatura

1. Encyklopedia katolicka. Lublin 1973

2. Encyklopedia kościelna. Warszawa 1973

3. Encyklopedia wiedzy o książce. Wrocław 1971

4. Inkunabuły w bibliotekach polskich. Centralny katalog.

Warszawa-Kraków 1970

5. 50 inkunabułów w Bibliotece imienia Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego. Opracowała Halina Kostanecka. Płock 1985.